

Непрекъснати случайни величини

Дефиниция: (непрекъснатата случайна величина): Нека $V = (\Omega, \mathcal{A}, \mathbb{P})$ е вероятностно пространство. Тогава $X : \Omega \rightarrow \mathbb{R}$ е непрекъснатата случайна величина, ако приема неизброимо много стойности

Дефиниция: (плътност): X е абсолютно непрекъснатата (непрекъснатата за краткост) случайна величина с плътност $f_X(x)$, ако

- $f_X(x) \geq 0, \forall x \in \mathbb{R}$
- $\int_{-\infty}^{\infty} f_X(x) dx = 1$
- $\mathbb{P}(a < X < b) = \int_a^b f_X(x) dx, \forall -\infty \leq a < b \leq \infty$

Твърдение: (вероятност за дискретно събитие): Нека X е непрекъснатата случайна величина с плътност $f_X(x)$. Тогава за всяко $c \in \mathbb{R}, \mathbb{P}(X = c) = 0$

- **Доказателство:** $\{X = c\} \subseteq \{c - \epsilon \leq X \leq c + \epsilon\}$
 $\mathbb{P}(X = c) \leq \mathbb{P}(c - \epsilon \leq X \leq c + \epsilon) = \int_{c-\epsilon}^{c+\epsilon} f_X(x) dx$

След граничен преход $\epsilon \rightarrow 0$:

$$0 \leq \mathbb{P}(X = c) \leq \int_c^c f_X(x) dx = 0$$

$$\mathbb{P}(X = c) = 0$$

Дефиниция: (функция на разпределение): Нека X е непрекъснатата случайна величина с плътност $f_X(x)$. Тогава $F_X(x) = \mathbb{P}(X \leq x) = \int_{-\infty}^x f_X(y) dy$

- Ако f_X е непрекъснатата в точката x , то $F'_X(x) = f_X(x)$

Теорема: (за смяна на променливите): Нека X е непрекъснатата случайна величина и g е строго монотонна и диференцируема функция. Тогава $Y = g(X)$ е непрекъснатата случайна величина с плътност $f_Y(y) = f_X(g^{-1}(y)) \cdot |(g^{-1})'(y)|$

- **Доказателство:** Нека разгледаме случая, когато g е монотонно растяща и диференцируема. Тогава g^{-1} съществува.

$$\begin{aligned}
\int_a^b f_Y(y) dy &= \mathbb{P}(a < Y < b) \\
&= \mathbb{P}(a < g(X) < b) \\
&= \mathbb{P}(g^{-1}(a) < X < g^{-1}(b)) \\
&= \int_{g^{-1}(a)}^{g^{-1}(b)} f_X(x) dx \\
&\stackrel{X=g^{-1}(Y)}{=} \int_a^b f_X(g^{-1}(y)) d(g^{-1}(y)) \\
&= \int_a^b f_X(g^{-1}(y)) |(g^{-1}(y))'| dy \Rightarrow \\
f_Y(y) &= f_X(g^{-1}(y)) \cdot (g^{-1})'(y)
\end{aligned}$$

Аналогично получаваме и че $f_Y(y) = f_X(g^{-1}(y)) \cdot (-(g^{-1})'(y))$, когато g е намаляваща
Окончателно $f_Y(y) = f_X(g^{-1}(y)) \cdot |(g^{-1})'(y)|$

◦ Алтернативно може и

$$\begin{aligned}
F_Y(y) &= \mathbb{P}(Y \leq y) \\
&= \mathbb{P}(g(X) \leq y) \\
&= \mathbb{P}(X \leq g^{-1}(y)) \\
&= F_X(g^{-1}(y)) \Rightarrow \\
f_Y(y) &= F_X'(g^{-1}(y)) = f_X(g^{-1}(y))(g^{-1}(y))'
\end{aligned}$$

Дефиниция: (очакване и дисперсия):

- $\mathbb{E}[X] = \int_{-\infty}^{\infty} x f_X(x) dx \iff \int_{-\infty}^{\infty} |x| f_X(x) < \infty$
- $\mathbb{E}[g(X)] = \int_{-\infty}^{\infty} g(x) f_X(x) dx$
- $\mathbb{D}[X] = \mathbb{E}[(X - \mathbb{E}[X])^2] = \int_{-\infty}^{\infty} (x - \mathbb{E}[X])^2 f_X(x) dx \iff \int_{-\infty}^{\infty} x^2 f_X(x) < \infty$

Свойства: (очакване и дисперсия):

- $\mathbb{E}[aX + bY] = a\mathbb{E}[X] + b\mathbb{E}[Y]$

- $\mathbb{E}[X + Y] = \mathbb{E}[X] + \mathbb{E}[Y]$
- $\mathbb{E}[aX] = a\mathbb{E}[X]$
- $\mathbb{E}[XY] = \mathbb{E}[X]\mathbb{E}[Y] \iff X \perp Y$
- $\mathbb{D}[X] = \mathbb{E}[X^2] - (\mathbb{E}[X])^2$
- $\mathbb{D}[aX] = a^2\mathbb{D}[X]$
- $\mathbb{D}[X + Y] = \mathbb{D}[X] + \mathbb{D}[Y] \iff X \perp Y$